OIKEUSMINISTERIÖ
JUSTITIEMINISTERIET

Yksityisoikeus- ja oikeudenhoito-osasto
Erityisasiantuntija Satu Pentikäinen

Vastine
5.8.2024

Eduskunnan talousvaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi osakeyhtiölain 6 luvun ja kauppakamarilain 2 §:n muuttamisesta (HE 60/2024 vp)

Yleiset kommentit esityksestä

Arvopaperimarkkinayhdistys, *Elinkeinoelämän keskusliitto*, *Keskuskauppakamari*, *Nasdaq Helsinki*, *Finanssiala* ja *Suomen Yrittäjät* kannattavat esitystä ja siinä valittua lähestymistapaa direktiivin täytäntöönpanossa. Asiantuntijat pitävät hyvänä, että ehdotettu sääntely jättää tilaa itsesääntelylle.

Finanssiala, Pääomasijoittajat, Directors' Institute Finland ja *Suomen Tilintarkastajat* kannattavat pääosin esitystä, mutta ehdottavat jäljempänä käsiteltäviä yksityiskohtaisia muutoksia esityksen sisältöön.

Arvio ja ehdotus: Asiantuntijat kannattavat ehdotusta jäljempänä tarkemmin ilmenevällä tavalla. Ei tarvetta muuttaa lakiehdotusta.

Yksityiskohtaiset kommentit esityksestä

Sääntelyn soveltamisala

Arvopaperimarkkinayhdistys, *Elinkeinoelämän keskusliitto*, *Keskuskauppakamari*, *Nasdaq Helsinki*, *Pääomasijoittaja*t ja *Suomen Yrittäjät* kannattavat ehdotettua sääntelyn soveltamisalaa. Sääntelyä ehdotetaan sovellettavaksi pörssiyhtiöihin, joissa direktiivissä määritellyt henkilöstön määrää, tasetta ja liikevaihtoa koskevat raja-arvot täyttyvät sekä päättyneellä että sitä edeltävällä tilikaudella.

Finanssiala ehdottaa, että esityksessä selvennettäisiin soveltamisalan laskentatavan koskevan vain konsernin emoyhtiötä.

Pörssisäätiön näkemyksen mukaan soveltamisalan tulisi määräytyä yrityksen koon mukaan niin, että kiintiöt olisivat pakollisia kaikissa suurissa yrityksissä. Pörssisäätiön mukaan sukupuolikiintiön määräämisellä pelkästään suuriin pörssiyrityksiin voisi olla haitallinen vaikutus listautumishalukkuuteen.

Arvio ja ehdotus: Valtaosa asiantuntijoista kannattaa ehdotusta, joka edistää hallitusohjelman kirjauksia lisäsääntelyn välttämisestä EU-lainsäädännön toimeenpanon yhteydessä ja yritysten hallinnollisen taakan vähentämisestä.

Postiosoite Postadress	Käyntiosoite Besöksadress	Puhelin Telefon	Faksi Fax	S-posti, internet E-post, internet
Oikeusministeriö PL 25 FI-00023 Valtioneuvosto Finland	Eteläesplanadi 10 00130 Helsinki Finland	0295 16001 Internat. +358 295 16001	09 160 67730 Internat. +358 9 160 67730	kirjaamo.om@gov.fi www.oikeusministerio.fi www.justitieministeriet.fi

Esityksessä mainitulla tavalla osakeyhtiölain (624/2006, jäljempänä myös OYL) 1 luvun 10 §:ssä säädetään pörssiyhtiön määritelmästä. Säännöksen mukaan pörssiyhtiöllä tarkoitetaan osakeyhtiötä, jonka osake on kaupankäynnin kohteena kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetussa laissa tarkoitetulla säännellyllä markkinalla. Siten soveltamisala arvioidaan pörssinoteeratun osakeyhtiön raja-arvojen mukaisesti (vastaavasti kuin direktiivin 3 artiklan 1 kohdassa).

Ei tarvetta muuttaa lakiehdotusta.

Ehdotettu kiintiötavoite

Arvopaperimarkkinayhdistys, *Keskuskauppakamari*, *Nasdaq Helsinki*, *Pääomasijoittaja*t ja *Suomen Yrittäjät* kannattavat ehdotusta siitä, että pörssiyhtiöillä on oltava tavoitteena, että vähintään 40 prosenttia hallituksen jäsenistä on aliedustettua sukupuolta viimeistään 30.6.2026.

Finanssiala ehdottaa selvennettäväksi, miten kolmannet sukupuolet tulisi huomioida kiintiöitä laskettaessa. Lisäksi Finanssiala ehdottaa selvennettäväksi, että myös henkilöstön hallintoedustajat tulisi laskea tarkasteltaviin hallituspaikkoihin mukaan. Finanssialan mukaan määrärajaa tulisi voida arvioida hallituksen valinnasta tehtävän ehdotuksen tekoajankohtana.

Directors' Institute Finland ehdottaa, että kiintiötavoitetta koskevaan pykälään (OYL 6 luvun 9 a §) lisättäisiin viittaus ehdotettuun liitteeseen, jossa määritellään tarkemmin tavoitteen toteuttamiseksi tarvittava aliedustetun sukupuolen edustajien määrä eri kokoisissa hallituksissa.

Arvio ja ehdotus: Asiantuntijat kannattavat ehdotusta.

Direktiivin tavoite on edistää naisten ja miesten välistä tasa-arvoa. Direktiivi soveltuu naisiin ja miehiin, jotka ovat Suomessa juridisia sukupuolia. Lakiehdotus vastaa tältä osin Suomen voimassa olevaa, asiaa koskevaa lainsäädäntöä sekä direktiivin vaatimuksia.

Yhteistoimintalain (1333/2021) mukaisesti hallintoedustuksen järjestämistavasta voidaan sopia vapaasti (mm. hallitus tai hallintoneuvosto). Osakeyhtiölaissa ei tehdä eroa henkilöstön hallintoedustuksen ja muiden jäsenten välille yhtiön hallituksessa, vaan hallituksen jäsenten yleistä kelpoisuutta ja hallituksen kokoonpanoa koskevat vaatimukset koskevat kaikkia hallituksen jäseniä riippumatta heidän valintatavastaan.

Ehdotetussa osakeyhtiölain 9 a §:n 3 momentissa viitataan jo lain liitteeksi ehdotettuun pyöristystaulukkoon, jonka mukaan aliedustetun sukupuolen tavoitemäärä on laskettava.

Tilanteissa, joissa hallituksen kokoonpano muuttuu kesken hallituksen toimikauden esimerkiksi jäsenen eroamisen johdosta, olisi esityksen liitteenä olevan asetusluonnoksen mukaisesti tuotava esiin selvitys siitä, miten tavoitetta on pyritty saavuttamaan.

Ei tarvetta muuttaa lakiehdotusta.

Jäsenvaltio-option käyttäminen

Arvopaperimarkkinayhdistys, *Elinkeinoelämän keskusliitto*, *Keskuskauppakamari*, *Nasdaq Helsinki*, *Pääomasijoittaj*at ja *Suomen Yrittäjät* kannattavat ehdotusta lykätä direktiivin rekrytointiprosessia koskevien velvoitteiden käyttöönottoa. Velvoitteet ehdotetaan kuitenkin jo lisättäväksi osakeyhtiölakiin (6:9 b §), jotta säännös voidaan tarvittaessa ottaa käyttöön valtioneuvoston asetuksella kuuden kuukauden kuluttua siitä, kun poikkeamisedellytykset eivät enää täyttyisi.

Pääomasijoittajien näkemyksen mukaan ehdotetun pykälän otsikointia voidaan pitää harhaanjohtavana, sen käsitellessä sisällöllisesti enemmänkin valintaprosessiin liittyvää tiedonantovelvoitetta kuin hallituksen jäsenen valintaa.

*Directors' Institute Finland*in näkemyksen mukaan ehdotetussa pykälässä käsitellään yhtiön tiedonantovelvollisuutta ja perusteluissa viitataan hallituksen jäsenten valintamenettelyyn.

> **Arvio ja ehdotus:** Asiantuntijat kannattavat ehdotusta jäsenvaltio-option käyttämisestä.
>
> Osakeyhtiön hallituksen tehtävänä on yhtiön toiminnan asianmukainen järjestäminen (OYL 6 luvun 2 §). Tätä ehdotetaan tarkennettavaksi nimenomaisella säännöksellä siten, että pörssiyhtiö asettaa tavoitteeksi hallituksen jäseniin kohdistuvan 40 prosentin kiintiötavoitteen 6 lukuun lisättäväksi ehdotetun 9 a §:n mukaisesti. Käytännössä tämä edellyttää, että yhtiöiden on mukautettava valintamenettelyään tavoitteen saavuttamiseksi.
>
> Suomessa suurten pörssiyhtiöiden hallitusten jäsenten valintamenettely ei perustu direktiivin 6 artiklan tarkoittamalla tavalla avoimeen hakumenettelyyn. Ehdotetussa osakeyhtiölain 6 luvun 9 b §:ssä säädetään pörssiyhtiön (johdon) velvollisuudesta toimittaa valitsematta jääneelle ehdokkaalle tarvittavat tiedot valintaprosessista. Näissä tapauksissa ilmoittamismenettely muodostaa osan valintamenettelyn kokonaisuudesta.
>
> Ei tarvetta muuttaa lakiehdotusta.

Raportointi

Direktiivin mukaan pörssiyhtiöiden tulee antaa toimivaltaisille viranomaisille kerran vuodessa tietoja hallintoelintensä jäsenten sukupuolijakaumasta ja niihin liittyvistä toimenpiteistä. Esityksen liitteenä on alustava asetusluonnos, jossa ehdotetaan täydennettäväksi valtiovarainministeriön asetusta arvopaperin liikkeeseenlaskijan säännöllisestä tiedonantovelvollisuudesta em. tiedoilla.

Suomen Tilintarkastajat (ST) kiinnittää huomiota kestävyysraportointia koskeviin vaatimuksiin, joihin sisältyy hallituksen kokoonpanon monimuotoisuutta ja sukupuolijakaumaa koskeva raportointivelvollisuus. ST:n arvion mukaan kestävyysraportointia koskevat säännökset toteuttavat tehokkaasti myös käsillä olevan direktiivin velvoitteet eikä ehdotettu erillinen sääntely ole tarpeellista. ST arvioi, että kestävyysraportointisääntely on kestävyysraportointitarkastajan varmennuksen myötä tehokkaampi ja luotettavampi kuin erikseen annettu selvitys hallinnointi- ja ohjausjärjestelmästä.

Arvio ja ehdotus: Esitykseen liittyvästä valtiovarainministeriön asetusluonnoksesta ilmenevät suunnitellut raportointivaatimukset, jotka ovat direktiivin edellyttämällä tavalla yksityiskohtaisempia kuin kestävyysraportoinnissa edellytetään. Ehdotuksen mukaan raportoinnissa on arvioitava kiintiötavoitteen täyttymistä ja siihen kohdennettuja toimenpiteitä. Lisäksi direktiivin edellytys siitä, että pörssiyhtiöt julkaisevat ko. tiedot, täyttyy, koska voimassaolevassa sääntelyssä edellytetään, että selvitys pidetään saatavilla liikkeeseenlaskijan internetsivuilla vähintään kymmenen vuoden ajan. Selvitys tulee myös lakisääteiseen tilintarkastukseen kuuluvassa hallinnon tarkastuksessa tilintarkastajan katsottavaksi, joten ero kestävyysraportoinnin varmennukseen nähden jäänee käytännössä vähäiseksi (tilintarkastuslaki (1141/2025) 3 luvun 1 §:n 1 momentti: ”[---] tilintarkastuksen kohteena on - - tilikauden kirjanpito, tilinpäätös sekä hallinto”).

Valtiovarainministeriön asetus on tarkoitus antaa viipymättä hallituksen esityksessä tarkoitettujen lakien vahvistamisen jälkeen. Ei tarvetta muuttaa lakiehdotusta.